

УДК 346.91 (477)(045)

Н. В. ІВАНЮТА

Наталія Валеріївна Іванюта, кандидат юридичних наук, старший викладач Маріупольського державного університету

МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ

Останнім часом в умовах активного пошуку ефективної моделі вітчизняної судової системи актуальними стають питання прикладного характеру, пов'язані із забезпеченням якості результату практичної реалізації діяльності господарських судів. Але удосконалення та уточнення потребує і її теоретично-структурне розуміння. Різна змістовна інтерпретація контексту «діяльність суду» породжує невизначеність та призводить до неоднозначного розуміння ролі та місця господарського суду в системі захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання та громадян. Задля обґрунтування ролі та місця господарського суду необхідно передусім зрозуміти сферу системної реалізації функціональної структури самої діяльності відповідного судового органу, до якої належить як сама діяльність, так і її важливіші функції та їх взаємовідносини.

Мета цієї статті – здійснення методологічного аналізу діяльності господарського суду.

Деякі питання діяльності господарських судів досліджували Д. М. Притика, О. А. Беляневич, М. Й Штефан, В. І. Потапенко, Л. М. Ніколенко та інші вчені.

Діяльність господарських судів наразі є важливим інституційним засобом реалізації державної економічної політики, оскільки, приймаючи рішення в господарських справах, вони здійснюють оцінку законності конкретних дій суб'єктів господарювання і спрямовують їх діяльність у правове поле¹.

Господарський суд як спеціально створений орган для захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарської діяльності здійснює спеціальну діяльність, що через систему специфічних функцій, відрізняється від інших.

Чинне законодавство України не містить поняття діяльності господарського суду. У нормах і положеннях окремих нормативних актів, що регламентують різні аспекти діяльності суду, а також у спеціальній юридичній літературі використовуються терміни «судова діяльність»², «суддівська діяльність»³, «правосуддя»⁴, «правоохоронна діяльність суду»⁵, які застосовуються як однопорядкові.

Між тим, необхідно визначити існуючі відмінності, що надасть можливість системно дослідити функціональну структуру діяльності господарського суду.

Діяльність – сукупність дій, які об'єднані спільністю суб'єкта або предмета⁶. Щодо діяльності господарських судів, то для неї є характерними:

1) суб'єктна спільність – здійснюється судами загальної юрисдикції, які спеціалізуються на розгляді господарських справ. Система господарських судів будується за принципами територіальності та інстанційності, яку складають місцеві суди; апеляційні суди; вищий спеціалізований суд (Вищий господарський суд України) та Верховний Суд України, що є найвищим судовим органом у системі судів загальної юрисдикції. Їх діяльність регламентується законами, через які реалізуються певні спеціальні повноваження. Так, місцеві господарські суди розглядають справи, що виникають із господарських правовідносин, а також інші справи, віднесені процесуальним законом до їх підсудності (п. 3 ст. 22 Закону України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI «Про судоустрій і статус суддів»⁷ (далі – Закон)). Апеляційний господарський суд розглядає справи в апеляційному порядку згідно з процесуальним законом (ст. 27 Закону). ВГСУ розглядає їх у касаційному порядку згідно з процесуальним законом тощо (ст. 32 Закону). Верховний Суд України переглядає справи з підстав неоднакового застосування судами (судом) касаційної інстанції однієї і тієї ж норми матеріального права у подібних правовідносинах у порядку, передбаченому процесуальним законом; переглядає справи у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом тощо (ст. 38 Закону).

2) предметна спільність – розгляд господарських справ про право та інші правові питання⁸. У п. 3.2. постанови Пленуму ВГСУ від 24 жовтня 2011 р. № 10 «Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ

господарським судам»⁹ зазначено, що господарські суди на загальних підставах вирішують усі спори між суб'єктами господарської діяльності, а також спори, пов'язані з:

- приватизацією державного та комунального майна (крім спорів про приватизацію державного житлового фонду), в тому числі спори про визнання недійсними відповідних актів органів місцевого самоврядування та органів приватизації, а також спори зі справ, що виникають з корпоративних відносин;
- утворенням суб'єктів господарювання, їх реорганізацією і ліквідацією, включаючи спори про визнання недійсними установчих документів, припинення діяльності юридичної особи та скасування її державної реєстрації, крім відповідних спорів за позовами суб'єктів владних повноважень;
- захистом права власності, в тому числі з визнанням цього права;
- використанням у господарському обороті об'єктів інтелектуальної власності, включаючи спори за позовами суб'єктів господарювання до органів державної влади про визнання недійсними актів про видачу документів, що посвідчують право інтелектуальної власності, та відмовою в реєстрації об'єктів промислової власності;
- укладенням, зміною, виконанням і розірванням усіх господарських договорів між суб'єктами господарювання і органами державної влади і місцевого самоврядування, включаючи договори, які укладаються шляхом проведення конкурсу, біржових торгів, аукціонів тощо;
- визнанням недійсними договорів, укладених суб'єктами господарювання, або між суб'єктами господарювання та органами державної влади і місцевого самоврядування шляхом проведення прилюдних торгів (аукціону), у тому числі договорів купівлі-продажу і оренди землі, а так само визнання недійсними актів про проведення відповідних торгів (аукціону);
- вимогами про відшкодування шкоди, заподіяної протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень або іншим порушенням прав, свобод та інтересів суб'єктом публічно-правових відносин, за умови, що такі вимоги не об'єднуються з вимогою вирішити публічно-правовий спір і за своїм суб'єктним складом підпадають під дію ст. 1 ГПК;
- оскарженням відповідно до частини першої ст. 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішень (розпоряджень) органів Антимонопольного комітету України та стягненням з суб'єктів господарювання сум штрафів та пені у зв'язку з порушенням конкурентного законодавства;
- застосуванням адміністративно-господарських санкцій за правопорушення у сфері містобудівної діяльності.

Зауважимо, що діяльність завжди включає мету, засоби та результат¹⁰.

Безумовно, мета діяльності господарських судів залежить від мети самого судочинства. Однак у діючому Господарському процесуальному кодексі (далі – ГПК) вона не позначена. У Законі визначено правові засади організації судової влади та здійснення правосуддя в Україні з метою захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, прав та законних інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Здійснюючи судочинство в господарських відносинах, відповідно до існуючих доктринальних розробок, господарські суди як спеціалізована ланка судової системи України покликані не лише розглядати справи у спорах із метою захисту прав та охоронюваних законом інтересів учасників господарських правовідносин, а й сприяти зміцненню законності в господарських правовідносинах¹¹.

У статті 1 ГПК також декларується, що особи, які мають право на звернення до суду, прагнуть захисту своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів, а також запобігання їх порушенням. Тобто, у разі визнання загальною метою господарського судочинства захисту прав та законних інтересів вона автоматично стає головною метою діяльності господарського суду.

Засоби – це можливість, захід, реальні умови для здійснення чого-небудь¹². Безумовно, законодавством визначено певні процесуальні засоби здійснення діяльності господарськими судами. Такими виступають: розгляд справи та вирішення спорів у першій інстанції; перегляд судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, Верховним Судом України, за нововиявленими обставинами. Насамперед така інстанційність засобів захисту обумовлена структурою судової системи, яка встановлена національним законодавством України. Але й відповідні міжнародні стандарти також визначають необхідність існування ефективних засобів юридичного захисту. Так, згідно з ч. 3 ст. 2 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права: «Кожна держава, яка бере участь у цьому Пакті, зобов'язується: а) забезпечити всякій особі, права і свободи якої, визнані у цьому Пакті, порушено, ефективний засіб правового захисту, навіть коли це порушення було вчинене особами, які діяли як особи офіційні; б) забезпечити, щоб право на правовий захист для будь-якої особи, яка потребує такого захисту, встановлювалось компетентними судовими, адміністративними чи законодавчими властями або будь-яким іншим компетентним органом, передбаченим правовою системою держави, і розвинути можливості судового захисту; в) забезпечити застосування компетентними властями засобів правового захисту, коли вони надаються»¹³. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод у ст. 13 встановила, що «кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які діяли як особи офіційні»¹⁴. Відповідно до ст. 8 Загальної декларації прав людини, проголошеної Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 р., «кожна людина має право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами в разі порушення її основних прав, наданих їй Конституцією або законом»¹⁵.

Результат діяльності господарських судів виражається в прийнятих ним судових рішеннях, якими закінчується розгляд справи у відповідній інстанції. Судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими

до виконання усіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України. Обов'язковість урахування (преюдиційність) судових рішень для інших судів визначається процесуальним законом.

Дійсно, стверджується, що судові рішення є актом судового підтвердження наявності чи відсутності певних правовідносин і наказом суду; актом визнання, підтвердження існування чи не існування спірного права і наявності в підтвердженні наказу; актом захисту прав громадян, підприємств, установ і організацій та охорони правопорядку шляхом встановлення права і сприяння в його здійсненні; актом застосування норми права, що владно підтверджує правовідносини сторін тощо¹⁶.

Ухвали, не вирішуючи спір по суті, також є результатом діяльності господарських судів, який проявляється через відкладення розгляду справи, зупинення, припинення провадження у справі, залишення позову без розгляду тощо).

Інколи результат має негативний характер, коли судові акти скасовуються чи змінюються вищестоящими інстанціями у випадку виявлення судової помилки.

При пошуку єдиного поняття діяльності неможливо ігнорувати принципове положення, встановлене Конституцією України (ст. 124), якому кореспондується ст. 3 Закону щодо здійснення правосуддя в Україні виключно судом, а також неможливості делегування та привласнення функцій судів іншими органами чи посадовими особами. Однак поняття самого «правосуддя» не розкривається, а з урахуванням структурного розміщення такого положення можливо припустити, що йдеться про функції, а не про діяльність.

У словнику Д. Н. Ушакова під правосуддям розуміється і «діяльність судових органів, заснована на законі», і «судова діяльність держави (юстиція)» взагалі¹⁷. С. І. Ожегов визначив правосуддя більш обмежувально – як «діяльність судових органів»¹⁸. У теорії права і в законодавстві правосуддя нерідко трактується широко і має на увазі всю сферу юстиції, включаючи процесуальну та виконавчу діяльність. Однак з урахуванням наведених положень Конституції та Закону необхідно розуміти «правосуддя» саме у вузькому сенсі, обмежуючись діяльністю судових органів.

Незважаючи на існуючу нормативну окресленість, в розумінні категорії «правосуддя» спостерігається певна алогічність. Так, І. Л. Самсін визначив правосуддя як справедливість у дії¹⁹, ототожнюючи її з принципом, який сам, викликає певні дискусії. Одні дослідники ототожнюють справедливість із правом, інші підкреслюють їх взаємозв'язок; у одних право визнається явищем, яке є похідним від справедливості, у інших, навпаки, справедливість розглядається як породження права²⁰. Конституційний Суд Країни (далі – КСУ) в своєму рішенні від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004 визначив справедливість як одну з основних засад права, що є вирішальною у визначенні його як регулятора суспільних відносин, одним із загальнолюдських вимірів права. Вважаємо, неправильно розглядати «правосуддя» як принцип судочинства.

У рішенні КСУ від 30 січня 2003 р. № 3-рп/2003 зазначено, що правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, що воно відповідає вимогам справедливості й забезпечує ефективне поновлення в правах. Якщо припустити, що правосуддя та діяльність господарського суду є синонімічними поняттями, то не зрозуміло у цьому випадку визначення дій, наприклад, суду першої інстанції, у разі виявлення вищестоящою інстанцією судом судової помилки в судовому акті. Виходить, що судом першої інстанції не здійснилося правосуддя, але є судовий акт, який може мати місце тільки як результат (може і не якісний) діяльності суду.

Така антиномія приводить до висновку, що, швидше, правосуддя і діяльність є різними за суттю категоріями. Д. Притика зазначає, що здійснення правосуддя є основною функцією будь-якого суду, і тому всі інші функції, які він виконує, є похідними від неї²¹. Підтримуючи таку позицію і враховуючи характер співвідношення розглянутих понять, можна дійти висновку, що правосуддя виступає основною функцією, яка відрізняє діяльність судів (господарських у тому числі) від інших та полягає в розгляді й вирішенні судом справ, віднесених до його компетенції.

Враховуючи наведене судження, слід також зупинитися на інших функціях, які взаємообумовлені окресленою функцією правосуддя та визначають повноцінність діяльності господарського суду.

Діяльності господарського суду обов'язково притаманна функція, що визначає спосіб відтворення діяльності. Відтворення (репродукція) становить, як відомо, конститутивну умову існування як самої діяльності, так і її власних результатів – штучних об'єктів²². У своєму аналізі основних структур суспільного буття К. Маркс і Ф. Енгельс розглядали такі об'єкти як структури «матеріального спілкування», як «закріплення соціальної діяльності», що перетворює саму діяльність на об'єктивну «речову силу». В свою чергу таке структурне закріплення направляє всі процеси діяльності в русло її структур. Як вже було зазначено, такими результатами діяльності суду є саме судові акти, які, враховуючи вищезгаданий підхід, виступають постійно відтворюваними структурами. Отже, під функцією відтворення можна розуміти постійну здатність суду виконувати покладений обсяг повноважень у результаті цілеспрямованої взаємодії усіх ланок інстанційної системи, яка проявляється в прийнятті якісних судових актів.

Для успішного практичного функціонування будь-якої діяльності важливою є організаційна функція. В теорії права її розуміють як нормальну реалізацію права²³. Організаційна функція права впливає з його регулятивної природи. Само правове регулювання, будучи різновидом соціального управління, покликане досягати певної упорядкованості, а отже, і організації, суспільних відносин. У цьому сенсі організаційна функція права втілюється в якомусь сукупному результаті правового регулювання. Але, крім того, вона проявляється і в результаті свідомої й цілеспрямованої правотворчої діяльності, за допомогою якої структура

механізму правового регулювання наповнюється конкретними правовими засобами. Інакше кажучи, в рамках організаційної функції права досягається впорядкування не тільки суспільних відносин, а й самого правового регулювання завдяки нормативній фіксації компонентів різних частин відповідного механізму, за допомогою якого і здійснюється нормативне регулювання суспільних відносин²⁴.

В організаційній функції досліджуваної діяльності відображено можливості функції правосуддя й функції відтворення, які повинні бути розумно суміщені та реалізовані. Засобом, який здійснює їх упорядкування, виступає господарське судочинство. Господарське судочинство є врегульованим нормами господарського процесуального права порядком провадження в господарських спорах, який визначається системою взаємопов'язаних господарських процесуальних прав та обов'язків, процесуальних дій, якими вони реалізуються, і суб'єктами – судом і особами, які беруть участь у процесі²⁵. Діяльність господарських судів з розгляду та вирішення господарських справ визначена у процесуальній формі. Тобто закон визначає процесуальний порядок діяльності суду з розгляду та вирішення справ з єдиною метою – винесення законного та обгрунтованого рішення та відновлення порушеного права²⁶. Так, відповідно зі ст. 4-1 ГПК:

– господарські суди вирішують господарські спори у порядку позовного провадження, передбаченому цим Кодексом;

– господарські суди розглядають справи про банкрутство у порядку провадження, передбаченому цим Кодексом, з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»²⁷.

У результаті господарська процесуальна форма є формою практичної реалізації діяльності господарського суду.

На підставі вищезазначеного можемо зробити опис діяльності господарського суду, до якого входять:

1) діяльність, під якою розуміється система процесуальних дій, які здійснюються на підставі наданих законодавством повноважень, пов'язаних із розглядом господарських спорів, шляхом застосування певних процесуальних засобів, результат яких втілено у відповідному судовому акті, з метою захисту й відновлення прав та інтересів;

2) функція правосуддя, яка є основною та відрізняє діяльність судів, зокрема господарських, від діяльності інших органів влади й полягає в розгляді та вирішенні судом справ, віднесених до його компетенції;

3) функція відтворення, яка розкривається через постійну здатність суду виконувати покладений обсяг повноважень у результаті цілеспрямованої взаємодії усіх ланок інстанційної системи, яка проявляється в прийнятті якісних судових актів;

4) організаційна функція, яка характеризується процесуальною формою практичної реалізації діяльності господарського суду.

До вищезгаданого опису діяльності господарського суду необхідно додати, що він іманентно містить у собі якості взаємопов'язаності, а його елементи – каузальності.

¹ *Потапенко В. І.* Реалії та перспективи розвитку господарських судів [Електронний ресурс] / В. Потапенко // Юридична газета. <http://www.yur-gazeta.com/ua/oarticle/2200/>

² *Маляренко В. Т.* Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / В. Т. Маляренко – К.: Юрінком Інтер, 2007 – 376 с.

³ *Гусарев С. Д., Тихомиров О. Д.* Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): Навчальний посібник / С. Д. Гусарев. – К.: Знання, 2005. – 655 с.

⁴ Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Навч. посіб. / В. С. Ковальський (керівник авт. колективу), В. Т. Білоус, С. Е. Демський та ін.; відп. ред. Я. Кондратьєв. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 320 с.

⁵ *Юзікова Н. С.* Судові та правоохоронні органи України: Навчальний посібник / Н. С. Юзікова – К.: Істина, 2006. – 320 с.

⁶ Энциклопедический словарь Ф. А. Брокгауза и И. А. Ефрона [Електронний ресурс]. / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон – Режим доступу: <http://enc-dic.com/brokgause/Dejatelnost-99944.html>

⁷ Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 55/1. – Ст. 1900.

⁸ *Беляневич О. А.* Вступ до курсу «Господарське процесуальне право України»: лекція / О. А. Беляневич // Право України. – 2011. – № 6. – С. 233.

⁹ Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам: Постанова Пленуму ВГСУ від 24.10.2011 року № 10 // Вісник господарського судочинства. – 2011. – № 6. – Ст. 13.

¹⁰ Большой толковый словарь русского языка: 1-е изд. / С. А. Кузнецов. – СПб.: Норинт, 1998.

¹¹ Господарське процесуальне право: підручник // За заг. ред. В. Д. Чернадчука. – Суми: Університетська книга, 2009.

¹² Толковый словарь русского языка Т. Ф. Ефремовой [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.onlinedics.ru/slovar/efr.html>

¹³ Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19.10.73 [Електронний ресурс]. / Режим доступа : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_043

¹⁴ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенцію ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 р. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13. – С. 270.

¹⁵ Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. – 2008. – № 93. – С. 89. – Ст. 3103.

¹⁶ *Масленникова Н. И.* Акты применения гражданского процессуального права // Проблемы применения норм гражданского процессуального права. – М, 1976. – С. 66–72; *Штефан М. Й.* Цивільний процес / М. Й. Штефан. – К.: Ін Юре, 2001. – 612 с.

- ¹⁷ Толковый словарь русского языка Д. Н. Ушакова [Электронный ресурс] / Под ред. Д. Н. Ушакова. – М.: Гос. ин-т «Сов. энцикл.», 1935–1940. – Режим доступа: <http://enc-dic.com/ushakov/Pravosudie-55767.html>
- ¹⁸ Толковый словарь русского языка С. И. Ожегова, Н. Ю Шведовой [Электронный ресурс] / Под ред. С. И. Ожегова. – М.: Азбуковник, 1999. – Режим доступа: <http://enc-dic.com/ozhegov/Pravosudie-25930.html>
- ¹⁹ Самсін І. Л. Правосуддя – це справедливість у дії / І. Л. Самсін // Урядовий кур'єр. – 2011. – № 234 [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://vkksu.gov.ua/print/ua/about/zmi-pro-komisiu/igor-samsin-pravosuddya-tse-spravedlivist-u-dii/>
- ²⁰ Нерсесян В. С. Философия права. Учебник для вузов / В. С. Нерсесян – М.: Издательская группа ИНФРАМ – НОРМА, 1997. – 652 с.
- ²¹ Притика Д. М. Правові засади організації та діяльності органів господарської юрисдикції та шляхи їх удосконалення / Д. М. Притика. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 192 с.
- ²² Генисаретский О. И. Методологическая организация системной деятельности / О. И. Генисаретский. – М., 1975. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gtmarket.ru/files/article/3402/methodological-organization-system-activity-by-oleg-genisaretsky.pdf>
- ²³ Емельянов Б. М., Правкин С. А. Теория государства и права / Б. М. Емельянов, С. А. Правкин. – М.: МИЭМП, 2009. – 344 с.
- ²⁴ Маврин С. П. Трудовое право России / С. П. Маврин., М. В. Филлипова, Е. Б. Хохлов. – СПб.: Издательский Дом СПбГУ, 2005. – 448 с.
- ²⁵ Штефан М. Й. Теоретичні основи арбітражного процесуального права України / За ред. А. І. Комарової, Д. М. Притики, В. В. Медведчука, М. О. Потебенька та ін. – К., 2000. – Т. 21 (2). – С. 23.
- ²⁶ Ніколенко Л. М. Господарське процесуальне право України: підручник / Л. М. Ніколенко. – Одеса: Фенікс. – 2011. – С. 39.
- ²⁷ Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56; Відомості Верховної Ради України України, 2001. – № 36. – Ст. 188.

Резюме

Іванюта Н. В. Методологічний аналіз діяльності господарського суду.

У науковій статті з позиції методологічного аналізу досліджено діяльність господарського суду. Наголошено на характерних особливостях цієї діяльності, до яких відноситься одночасно предметна та суб'єктна спільність. Визначено залежність головної мети діяльності господарських судів від мети господарського судочинства. Виділено процесуальні засоби здійснення діяльності господарськими судами, до яких віднесено розгляд справи та вирішення спорів у першій інстанції; перегляд судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, Верховним Судом України, за нововиявленими обставинами. Зазначено, що результат діяльності господарських судів виражається в прийнятих ним судових рішеннях, якими закінчується розгляд справи у відповідній інстанції. Надано визначення діяльності господарського суду та зазначено її основні напрями. Зроблено опис діяльності господарського суду, елементам якого властива каузальність та взаємопов'язаність.

Ключові слова: господарський суд, діяльність, функції, правосуддя, процесуальна форма, судовий акт.

Резюме

Іванюта Н. В. Методологический анализ деятельности хозяйственного суда.

В научной статье с позиции методологического анализа исследована деятельность хозяйственного суда. Отмечены характерные особенности этой деятельности, к которым относится одновременно предметная и субъектная общность. Определена зависимость главной цели деятельности хозяйственных судов от цели хозяйственного судопроизводства. Обозначены процессуальные средства осуществления деятельности хозяйственными судами, к которым отнесены: рассмотрение дела и решения споров в первой инстанции; пересмотр судебных решений в апелляционном, кассационном порядке, Верховным Судом Украины, по вновь открывшимся обстоятельствам. Указано, что результат деятельности хозяйственных судов выражается в принятых им судебных решениях, которыми заканчивается рассмотрение дела в соответствующей инстанции. Дано определение деятельности хозяйственного суда и указаны ее основные направления. Сделано описание деятельности хозяйственного суда, элементам которого свойственна каузальность и взаимосвязанность.

Ключевые слова: хозяйственный суд, деятельность, функции, правосудие, процессуальная форма, судебный акт.

Summary

Ivanyuta N. Methodological analysis of the economic court.

In the scientific article from the perspective of methodological analysis investigated the activities of the Economic Court. Observed characteristics of this activity, which include both objective and subjective entity. The dependence of the main objectives of the economic courts of the purpose of economic justice. Indicated the procedural means of implementation commercial courts, which include the case and resolve disputes in the first instance, a judicial review on appeal, appeal, the Supreme Court of Ukraine, according to new circumstances. Indicated that the result of the economic courts is expressed in the way it has a judicial decision which ends the proceedings in the appropriate court. A definition of the Commercial Court and states its main focus. Made description of Commercial Court, which elements inherent causality and interconnectivity.

Key words: Commercial Court, activities, functions, justice, procedural form, judicial act.

Отримано 26.02.2013